

CENTRALNA BANKA BiH

Godina 6, broj 5

maj / svibanj 2003.

PREDSJEDNIŠTVO BiH

Imenovani članovi novog Upravnog vijeća

CBBiH, imenovanje C. Nikića biće povučeno

Predsjedništvo BiH imenovalo je Petera Nicholla, Kemala Kozarića, Manojla

Čorića i Milu Gadžić za članove novog Upravnog vijeća Centralne banke BiH (CBBiH). Odluku o imenovanju, Predsjedništvo BiH donijelo je na sjednici održanoj 20. maja/svibnja 2003. godine uzimajući u obzir činjenicu da mandat aktuelnom Upravnom vijeću CBBiH ističe u augustu/kolovozu ove godine.

Prema riječima predsjedavajućeg Predsjedništva BiH Borislava Paravca, Predsjedništvo BiH je odlučilo da, zbog održavanja kontinuiteta, imenuje guvernera Nicholla u novi saziv Upravnog vijeća CBBiH. Nicholl ostaje na dužnosti guvernera CBBiH do 31. decembra/prosinca 2004. godine, nakon čega bi ovu dužnost preuzeo Kozarić, koji trenutno obavlja dužnost viceguvernera CBBiH. Nakon odlaska guvernera Nicholla, kojeg je u

Upravno vijeće predložio član Predsjedništva BiH Sulejman Tihić, u

prema kojima bi od 1. januara/siječnja 2005. godine glavni kontrolor u CBBiH bio

hrvatske nacionalnosti, dok bi predsjedavajući Upravnog odbora Agencije za osiguranje depozita BiH bio srpske nacionalnosti. Guverner Nicholl je pozdravio odluku Predsjedništva BiH i zahvalio na povjerenju koje mu je ukazalo imenujući ga u novi sastav Upravnog vijeća CBBiH. On je izjavio kako je siguran da će novo

Upravno vijeće CBBiH trebalo bi da bude imenovan još jedan član iz reda bošnjačkog naroda, kazao je Parvac. Radi kontinuiteta, u Upravnom vijeću CBBiH zadržan je i Čorić. Na prijedlog hrvatskog člana Predsjedništva BiH Dragana Čovića, u Upravno vijeće CBBiH imenovana je i Mila Gadžić, ministrica vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Predsjedništvo BiH dalo je i preporuke

Upravno vijeće, koje počinje raditi u augustu/kolovozu 2003. godine, nastaviti uspješnu i stabilnu politiku koju je aktuelno Upravno vijeće provodilo tokom šest godina mandata. "Veoma sam zadovoljan što sam u mogućnosti da nastavim raditi u CBBiH", rekao je guverner Nicholl. "Moja želja je, međutim, da završim mandat 31. decembra/prosinca 2004. godine. Zadovoljan sam što je Predsjedništvo BiH iskazalo podršku Kemalu Kozariću da od tada bude guverner. Radio sam blisko sa Kozarićem u protekle četiri godine i uvjeren sam da ćemo nastaviti tako raditi i u narednih 18 mjeseci kako bi od 1. januara/siječnja 2005. godine bio osiguran nesmetan prenos odgovornosti", zaključio je guverner Nicholl.

U Upravno vijeće CBBiH imenovan je i Cvjetin Nikić čije će imenovanje, prema najavama, predsjedavajući Predsjedništva BiH Borislav Paravac povući. Do povlačenja, kako je saopćeno iz Ureda predsjedavajućeg Paravca, dolazi nakon konsultacija sa Uredom visokog pred-

stavnika u BiH i primjedbi koje je u vezi sa Nikićevim imenovanjem iznio prvi zamjenik visokog predstavnika Donald Hays. Povlačenje Nikićevog i imenovanje novog člana Upravnog vijeća CBBiH biće obavljen na jednoj od narednih sjedница Predsjedništva BiH.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ZA PRVI KVARTAL 2003. GODINE

CBBiH nastavila uspješno poslovanje

U prvom kvartalu 2003. godine, Centralna banka BiH (CBBiH) nastavila je uspješno poslovanje. Zadržan je visok nivo deviznih rezervi koje su 31. marta/ožujka 2003. godine iznosile 2.228.491.847 KM. Obaveze prema nerezidentima bile su 1.104.936 KM, a monetarna pasiva, koja se sastoji od konvertibilnih maraka u opticaju i domaćih depozita, iznosila je 2.089.979.763 KM, tako da višak deviznih rezervi nad mon-

etarnom pasivom i obavezama prema nerezidentima iznosi 137.407.148 KM, što predstavlja povećanje od 19.340.637 KM ili za 16,38 posto u odnosu na kraj 2002. godine. Kapital i rezerve iznosili su 192.103.335 KM. Ukupna aktiva i pasiva 31. marta/ožujka 2003. godine bila je 2.292.931.214 KM.

Vrijednosni papiri i devizni depoziti trećih lica koji se drže kod inostranih banaka, a evidentirani su vanbilansno, iznosili su

177.788.574 KM.

U prvom kvartalu ove godine, CBBiH je ostvarila neto dobit od 12.154.748 KM, što je više za 2.575.597 KM ili za 26,89 posto u odnosu na projiciranu dobit za prvi kvartal 2003. godine u Financijskom planu CBBiH. Financijske izvještaje CBBiH za prvi kvartal ove godine Predsjedništvo BiH prihvatiло je na sjednici održanoj 14. maja/svibnja 2003. godine.

Uspostavljeno Vijeće za tržište kapitala BiH

Pod okriljem Centralne banke BiH (CBBiH), 15. maja/svibnja uspostavljeno je Vijeće za tržište kapitala čija će važna uloga biti da napravi cijelovitu strategiju za razvoj tržišta kapitala. Vijeće za tržište kapitala BiH ima 19 članova, a predsjedavajući je guverner CBBiH **Peter Nicholl**. Vijeće za tržište kapitala biće savjetodavno tijelo na nivou BiH, koje neće imati ovlasti da donosi pravosnažne odluke, ali će davati preporuke i savjete

ovlaštenim institucijama u svim oblastima relevantnim za tržište kapitala i vrijednosne papire, uključujući i razvoj i harmoniziranje pravne regulative u ovoj oblasti. Učesnici prvog sastanka Vijeća za tržište kapitala ukazali su na njegov značaj, a prema ocjeni guvernera Nicholla, uspostavljanje ovog vijeća je logičan korak u razvoju tržišta kapitala u BiH.

Opisujući tržište kapitala kao obrnuto postavljenu piramidu, guverner je istakao da osnovu čini CBBiH, koja je zdrava i čvrsta, nadgradnju predstavlja komercijalno-bankarski sektor, koji obezbeđuje dobre bankarske usluge, dok tržište kapitala zauzima ostali dio financijskog sektora. "Tržište kapitala može funkcionirati samo ako su prva dva dijela funkcionalna i dovoljno čvrsta. Mislim da postoje preduslovi za razvijanje tržišta kapitala u BiH", kazao je guverner Nicholl na konferenciji za novinare po završetku prvog sastanka Vijeća za tržište kapitala BiH. Ministrica financija i reziora BiH izjavio je Bašić.

Ljerka Marić vjeruje da bi pozitivna iskustva ranije uspostavljenog Platnog

je formiranje ovog vijeća, zapravo, dalja dogradnja i razvoj jednog efikasnijeg sistema tržišta kapitala na ovim prostorima i pretpostavka daljeg uvezivanja, jer je prostor ne samo RS i BiH, već i jugoistočne Evrope, mali za cijekupno trgovanje hartijama od vrijednosti", rekla je Bodroža. Uspostavu Vijeća za tržište kapitala BiH, predsjednik Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH **Edib Bašić** također smatra jednim od

vijeća BiH mogla biti primijenjena i kod Vijeća za tržište kapitala BiH. "Mislim da smo se usaglasili da je konačno došlo vrijeme da se svi sudonici koji su prisustvovali sastanku bolje povežu i da bi ulogu koordinatora trebala imati CBBiH", kazala je ministrica Marić. I Komisija za hartije od vrijednosti

Republike Srbске podržala je formiranje ovakvog tijela s obzirom na zakonom datu nadležnost prema kojoj je Komisija regulator svih aktivnosti za postavljanje i razvoj tržišta kapitala. Predsjednica Komisije za hartije od vrijednosti RS **Branka Bodroža** izjavila je da je uspostavlje-

Mislim da je za berzu na osnovna institucionalna na infrastruktura tržišta na bazi projekta privatizacije, ali da sasvim sigurno, to nije dovoljno. "Treba ići dalje, u razvoj novih financijskih instrumenata i povećavanje konkurentnosti, prije svega bankarskog sektora koji mora uzeti značajno učešće u cijekupnom sistemu funkcioniranja institucija tržišta kapitala. U tom smislu smatram da

najznačajnijih momenata za uspostavu jedinstvenog tržišta u BiH i dalji razvoj tržišta kapitala. Uspostava državnog Vijeća za tržište kapitala, prema njegovim riječima, treba da bude snažan podsticaj harmoniziranju propisa u dva entiteta, uvedenju novih financijskih instrumenata i stvaranju predušlova za izdavanje državnih obveznica. Članovi Vijeća vjeruju da će se o većini pitanja usaglasiti i da će odluke donositi konсенzusom. "Svi se slažemo i svi znamo šta nam je krajnji cilj i gdje želimo stići. Želimo u BiH uspostaviti tržište kapitala koje liči na ono u ostatku zapadne Evrope i na tržišta kapitala koji postoje u zemljama istočne Evrope. Strateško pitanje nije gdje želimo ići, već kako stići na najefikasniji i najbrži način", rekao je guverner Nicholl.

Postojanje jedinstvenog financijskog tržišta ne znači postojanje jedne ili više berzi. U svijetu ima više stotina berzi, ali se 80 posto prometa na financijskim tržištima, odvija na nekoliko velikih svjetskih berzi - Njutorškoj, Tokijskoj i Francuskoj i zapravo, cijeli taj sistem djeluje kao jedinstvena berza. Razvoj financijskog tržišta i instrumenata i institucija, te postojanje jedne ili više berzi biće barometar cijekupnih ekonomskih i privrednih prilika na ovim prostorima, ocjena je predsjednice Komisije za hartije od vrijednosti RS.

Nova stopa obavezne rezerve pet posto

Nova stopa obavezne rezerve iznosiće pet posto, odlučilo je Upravno vijeće Centralne banke BiH (CBBiH) na sjednici održanoj u maju/svibnju 2003. godine. Ranije je stopa obavezne rezerve iznosiла deset posto, te je riječ o velikom smanjenju ove stope. O osnovnim karakteristikama promjena koje se odnose na obavezne rezerve, bh. novinare upoznali su guverner i viceguverner CBBiH **Peter Nicholl** i **Ljubiša Vladušić**. Prva promjena podrazumijeva da se osnovica za obračun obavezne rezerve proširuje kako bi uključila i depozite izražene u stranim valutama, a ne samo depozite izražene u KM. Druga promjena se odnosi na to da gotovina, koju komercijalne banke drže u trezorima, neće više biti prihvaćena kao sredstvo za ispunjavanje obavezne rezerve. Ova obaveza moći će biti ispunjena samo sredstvima koje komercijalne banke drže u CBBiH. Treća promjena odnosi se na raspon stope obaveznih rezervi koji bi bio definiran kao raspon "do 20 posto". Odlukom Upravnog vijeća utvrđeno je da ova stopa bude pet posto. Četvrtom promjenom daje se ovlaštenje Upravnom vijeću CBBiH da utvrdi iznos kompenzacije koju će CBBiH plaćati bankama na ukupne depozite koje drže u CBBiH. Ova posljednja promjena, kazao je guverner Nicholl novinarima, donijeće mnogo koristi komercijalnim bankama. Ove promjene CBBiH vrši iz dva osnovna razloga. Prvi, kako bi bili unaprijedeni pravednost i djelotvornost obavezne rezerve, a drugi razlog je što je neophodno posvetiti pažnju porastu kredita

u BiH i svim implikacijama koje ovaj porast ima na platni bilans. Prošle godine, pod-

sjetio je guverner, porast kredita je bio izuzetno snažan, što je uobičajeno i prilično pozitivno za zemlje koje prolaze kroz tranziciju. "Mi u budućnosti moramo biti spremni koristiti obavezne rezerve aktivnije ako krediti i dalje budu nekontrolirano rasli. To je jedini instrument politike koji imamo u Zakonu o CBBiH. Centralna banka će redovno analizirati rast odobravanja kredita, njihov uticaj na ekonomiju i platni bilans. Ako bude neophodno, stopa obavezne rezerve će biti povećana", rekao je guverner Nicholl. Većina susjednih zemalja, dodao je, nedavno je to i učinila, a stopa od pet posto, za koju se odlučila CBBiH, mnogo je niža nego u zemljama regionala. Tako u Hrvatskoj stopa obavezne rezerve iznosi 19, a u Srbiji 22 posto. Stope obavezne rezerve u Sloveniji i Makedoniji nisu tako visoke, ali su veće od stope od pet posto koja će biti primjeni-

vana u BiH. Bankari su reagirali na prve dvije promjene, proširenje osnovice i uklanjanje gotovine kao prihvatljivog sredstva za ispunjavanje obavezne rezerve, što utiče na komercijalne banke, ali druge dvije promjene, smanjenje stope obavezne rezerve sa deset na pet posto i plaćanje naknade na njihove ukupne depozite, neutraliziraju uticaj koji čine prve dvije promjene. "Kada sve četiri promjene posmatrate kao paket, onda komercijalne banke nemaju opravdanje da ove promjene iskoriste za povećanje kamatne stope", riječi su guvernera koji smatra da bi sve ovo trebalo voditi ka smanjenju kamatnih stopa komercijalnih banaka. Ove promjene, koje predstavljaju prvu mjeru monetarne politike u skoro šest godina rada CBBiH, još su jedna važna prekretnica u razvoju bankarskog sistema u BiH, ocijenio je guverner CBBiH. Viceguverner Vladušić također je istakao da je ovo jedna od strateških promjena, četvrta po redu poslije uvodenja currency boarda, konvertibilne marke i platnih sistema. On je pojasnio da će CBBiH kamatu za sva sredstva na računima obaveznih rezervi komercijalnim bankama obračunavati prema principu "overnight" koji CBBiH ostvaruje kod ino-banaka na osnovu investiranja deviznih depozita. Istaknuto je da je teško govoriti o rezultatima primjene ovih mjera, ali će, prema odluci Upravnog vijeća CBBiH, najkasnije u roku od tri mjeseca biti pripremljena sveobuhvatna analiza kako bi bili sagledani efekti ovih mjera.

PROJEKTI

USAID prodaje svoj kreditni portfolio

Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Centralna banka BiH (CBBiH) zvanično su 20. maja/svibnja najavile početak prodaje kreditnog portfolija USAID-a, nominalne vrijednosti 90 miliona KM, bh. komercijalnim bankama. Riječ je o Programu poslovnog razvoja (Business Development Program) koji je USAID pokrenuo 1996. godine kako bi podržao oporavak lokalne ekonomije, isplaćujući kredite stabilnim kompanijama. U okviru Programa poslovnog razvoja odobreno je skoro 600 kredita malim i srednjim preduzećima, a vrijednost kredita veća je od 275,5 miliona KM. Ovim kreditima otvoreno je 9.000 novih i očuvano 24.000 postojećih radnih mjesta. Nakon što je značajno pomogao razvoju bankarskog sektora, USAID je pokrenuo proces tranzicije ovog programa na licencirane banke. To praktično znači da je bankama ponudeno da otkupe kreditni portfolio USAID-a. One će nastaviti naplaćivati potraživanja, odnosno korisni-

ci kredita moraju nastaviti otplaćivati kredite kao što su to do sada činili. Direktor USAID **Howard Sumka** kazao

je da su banke u BiH likvidne, te da je Programom poslovnog razvoja USAID dao dugoročnu likvidnost privredi BiH i učinio dostupnim dugoročne kredite po sniženim kamatnim stopama. Sredstva dobijena prodajom kreditnog portfolija USAID će koristiti za financiranje aktivnosti ekonomskog razvoja, odnosno

za nove kreditne linije i tehničku pomoć drvnoj industriji, poljoprivredi i proizvodnji hrane i turizmu u BiH. "To znači da kupovinom kredita pomažete finansiranje ekonomskog razvoja BiH", kazao je Sumka. Guverner CBBiH **Peter Nicholl** ukazao je na činjenicu da je Program poslovnog razvoja počeo u vrijeme kada je bankarski sektor u BiH bio mali i fragmentiran i sa veoma malim kreditnim mogućnostima. Program je, prema riječima guvernera, odigrao značajnu ulogu u poslovnom sektoru, osposobljavanju i unapređenju tržista bankovnih kredita u BiH te je pomogao bankama da unaprijede izdavanje kredita. "Mislim da je, zahvaljujući radu ovog programa, uloga bh. banaka postajala sve veća", rekao je guverner Nicholl, dodavši da su banke došle u fazu kada mogu preuzeti kreditni portfolio koji je formirao USAID. Ovaj potez on je ocijenio kao "vrlo značajan signal koliko je unaprijeden bankarski sektor u BiH".

Informacija o poslovanju bankarskog sektora u BiH u 2002. godini

Osnovne karakteristike poslovanja bankarskog sektora BiH u 2002. godini su ubrzan proces privatizacije banaka, te obezbjedenje propisanog osnovnog kapitala banaka u iznosu od 15 miliona KM, što je uticalo na spajanje i udruživanje banaka. Bankarski sektor u BiH se stabilizira, na što ukazuje i rast bilansnih agregata banaka. Agencije za bankarstvo su poduzimale zakonske mјere prema bankama koje nisu ispoštovale uslove propisane zakonom i drugim podzakonskim aktima. Tokom 2002. godine, oduzeto je osam dozvola za rad. U Federaciji BiH oduzeto je pet dozvola, od kojih četiri zbog pripajanja drugoj banci (**Depozitna banka Sarajevo pripojena Vakufskoj banci, Šeh in banka Zenica pripojena ABS banci Sarajevo, Mostarska gospodarska banka Mostar pripojena Gospodarskoj banci Mostar i Travnička banka Travnik Central profit banci Sarajevo**), dok je jedna dozvola oduzeta zbog uvođenja postupka likvidacije (**International Commercial Bank Sarajevo**). U Republici Srpskoj oduzete su tri dozvole za rad i to dvije zbog uvođenja postupka stečaja (**Prijedorska banka i Ekvator banka Banja Luka**), te jedna dozvola zbog uvođenja postupka likvidacije (**Privredna banka Gradiška**). Izdata je jedna nova dozvola za rad banke (**HVB banka**). Privremenu upravu na dan 31. decembra/prosinca 2002. godine imale su tri banke (**Gospodarska banka d.d. Mostar, Hercegovačka banka d.d. Mostar i Una banka d.d. Bihać**). Zaključeno sa 31. decembrom/prosincem 2002. godine, u BiH je poslovalo 40 banaka.

Broj banaka po strukturi vlasništva vidljiv je iz sljedećeg pregleda:

	31.12.2000.	31. 12. 2001.	31. 12. 2002.
Ukupan broj banaka	55	48	40
Od toga:			
- privatne banke	36	36	34
- državne banke	19	12	6

Kapital komercijalnih banaka

Ukupan kapital komercijalnih banaka u BiH 31. decembra/prosinca 2002. godine iznosio je 993 miliona KM i veći je za 138 miliona KM ili za 16 posto u odnosu na stanje krajem 2001. godine. U strukturi ukupnog kapitala, osnovni kapital učestvuje sa 88, a dopunski sa 12 posto.

Dionički kapital krajem 2002. godine iznosio je 745 miliona KM i veći je za 19 posto u odnosu na 2001. godinu. Ako se posmatra struktura kapitala, uočava se trend rasta privatnog kapitala. U odnosu na kraj 2001. godine, učešće državnog kapitala je smanjeno za devet procenatnih poena u korist privatnog kapitala. Učešće privatnog kapitala u ukupnom kapitalu krajem 2001. godine bilo je 81 posto, a krajem 2002. godine ovo učešće je iznosilo 90 posto. Učešće stranog kapitala u ukupnom dioničkom kapitalu je 66 posto, a u ukupnom privatnom kapitalu, strani kapital učestvuje sa 74 posto.

Struktura dioničkog kapitala vidi se u sljedećem pregledu:

	31.12.2000.		31. 12. 2001.		31. 12. 2002.	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPAN DION. KAPITAL	658	100 %	627	100 %	745	100 %
DRŽAVNI KAPITAL	307	47%	119	19%	72	10%
PRIVATNI KAPITAL	351	53%	505	81%	671	90%

Aktiva banaka

Bilansna aktiva je krajem 2002. godine iznosila 5.535 miliona KM i u odnosu na kraj 2001. godine veća je za 22 posto ili za 995 miliona KM. U strukuri aktive najznačajnije je učešće kredita, 55 posto. Novčana sredstva učestvuju sa 33 posto, fiksna aktiva sa sedam posto, ostala aktiva sa tri posto i vrijednosni papiri sa jedan posto. U strukturi novčanih sredstava najveće učešće, 64 posto, imaju depoziti na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu. Na računima u inostranstvu banke drže 1,1 milijardu KM, što je za 35 posto više u odnosu na kraj 2001. godine.

Pasiva banaka

U ukupnoj pasivi banaka obaveze učestvuju sa 86 posto, a kapital sa 14 posto. U ukupnoj pasivi depoziti učestvuju sa 75 posto, a kapital sa 15 posto. Ako se posmatraju nominalni iznosi, vidi se da su depoziti povećani za 25 posto, a kapital za 17 posto.

Depoziti

Ukupni depoziti krajem 2002. godine iznosili su 4.158 miliona KM i veći su za 25 posto u odnosu na stanje depozita krajem 2001. godine. Posmatrajući sektorskiju strukturu depozita, najznačajnije je učešće depozita građana 39 posto, zatim privatnih preduzeća i društava 20 posto, vladinih institucija 13 posto, javnih preduzeća deset posto i ostalih depozita 18 posto. Ako posmatramo valutnu strukturu depozita, vidljivo je da raste učešće depozita u KM, ali su depoziti u stranoj valuti znatno veći i u ukupnim depozitima učestvuju sa 58 posto.

Struktura depozita po valutu:

u milionima KM

	31.12.2000.		31. 12. 2001.		31. 12. 2002.	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPNI DEPOZITI	2.094	100 %	3.324	100 %	4.158	100 %
-Depoziti u KM	895	43%	1.214	36%	1.749	42%
-Depoziti u stranoj valuti	1.199	57%	2.110	63%	2.409	58%

Posmatrano po ročnosti, 76 posto depozita čine kratkoročni, a 24 posto dugoročni depoziti.

Štednja stanovništva krajem 2002. godine iznosila je 1.556 miliona KM i veća je za deset posto u odnosu na prethodnu godinu. U osam banaka skoncentrisano je 86 posto štednje. U 2002. godini, Agencija za osiguranje depozita BiH u članstvo je primila deset banaka.

Krediti

Ukupno usmjereni krediti u 2002. godini iznose 3.213 miliona KM i veći su za 53 posto u odnosu za kraj 2001. godine. Prema sektorskoj strukturi kredita, 41 posto čine krediti privatnim preduzećima, 44 posto čine krediti stanovništvu, javnim preduzećima 11 posto i ostalom sektoru četiri posto. Krediti stanovništvu povećani su za 118 posto, privatnim preduzećima za 32 posto, a javnim preduzećima za tri posto.

Broj zaposlenih

Bankarski sektor u BiH je 31. decembra/prosinca 2002. godine zapošljavao 7.519 radnika. Broj zaposlenih u odnosu na 2001. godinu povećan je za 204 radnika ili za tri posto.

Aktivu višu od 500 miliona KM u BiH imale su samo dvije banke, od 300 do 500 miliona KM tri banke, od 100 do 300 miliona KM deset banaka i manje od 100 miliona KM imale su 24 banke.

Stabilan finansijski sistem preduslov za pridruživanje EU

Stabilnost i puno povjerenje u KM, stabilnost kursa i cijena, niska inflacija, povećanje deviznih rezervi na 1,1 milijardu eura, poboljšanje devizne pozicije zemlje i stabilnost javnog sektora rezultati su koje je Centralna banka BiH (CBBiH)

postigla dosljednom primjenom monetarne politike zasnovane na principima currency boarda, izjavio je viceguverner CBBiH **Ljubiša Vladušić**. O ključnim dešavanjima u CBBiH, viceguverner Vladušić je govorio na sastanku Kluba guvernera centralnih banaka, održanom u Bukureštu, u Rumuniji, 23. i 24. maja/svibnja 2003. godine, kojem je prisustvovao u ime guvernera CBBiH Petera Nicholla. U okviru izlaganja, koja su imali i drugi predstavnici centralnih banaka, Vladušić je naglasio da su ostvareni rezultati posljedica isključivo dosljedne primjene aranžmana currency boarda, koji je zasnovan na jasnim principima. "To su stabilnost lokalne valute, fiksni kurs sa punim pokrićem u konvertibilnoj stranoj valuti, sigurno i profitabilno upravljanje deviznim rezervama, uspostava i održavanje platnih sistema, koordinacija aktivnosti agencija za bankarsku superviziju i držanje obavezne rezerve", rekao je Vladušić, te dodao da i pored ostvarenih rezultata, proteklih mjeseci u BiH je bila prisutna debata o tome treba li zadržati ovako striktnu formu monetarne politike. "Medunarodna konferencija o currency boardu, organizirana u aprilu/travnju, ponudila je neke odgovore. Mišljenje koje je prevladavalo tokom ove konferencije je bilo da currency board treba biti zadržan kao stabilizator monetarne politike, ali da također treba istražiti i druge mogućnosti koje bi stavile currency board u službu razvoja, te da bi trebalo omogućiti CBBiH aktivnije učešće na

tržišta kapitala i izdavanje kratkoročnih vrijednosnih papira", rekao je Vladušić.

Politika obaveznih rezervi, prema njegovim riječima, jedini je instrument monetarne politike koji je na raspolaganju CBBiH. Tom prilikom, Vladušić je kazao da je usva-

janjem amandmana na član 36 Zakona o CBBiH osigurana veća stabilnost i efikasnost monetarne politike, propisi o obaveznim rezervama su približeni evropskim standardima, osigurano je jačanje finansijske stabilnosti. Rezultati primjene monetarne politike najvidljiviji su kroz konsolidaciju bankarskog sektora, gdje je skoro u potpunosti provedena privatizacija banaka, uvedene nove usluge, a povećanjem cenzusa na 15 miliona KM i uvođenjem sheme osiguranja depozita na državnom nivou, stvoreni su uslovi za dalje okupnjavanje banaka i jačanje bankarskog sektora. "Procijenjeno je da je finansijski sektor ostvario zadovoljavajuće rezultate i situacija u njemu je daleko zdravija nego što je bila prije", rekao je viceguverner Vladušić. Dalji napor, kazao je, usmjereni su ka stvaranju tržišta kapitala, kao jedne od ključnih osovina finansijskog sistema jedne države. Zbog toga se pristupilo formiranju Vijeća za tržište kapitala BiH koje će, vođeno medunarodnim standardima i principima, imati savjetodavnu ulogu u dalnjem razvoju tržišta kapitala. Izlaganje je zaključio konstatacijom da je poštivanje međunarodnih standarda, principa Bazelskog komiteta i normi Evropske unije neophodno za dalje napredovanje i jačanje finansijske stabilnosti. "Neovisna monetarna politika u BiH, zakonodavstvo i supervizija bankarskog sektora su dobra osnovica za dalji napredak na ovom polju i za pripremanje pridruživanja Evropskoj uniji", kazao je viceguverner CBBiH.

U novom objektu GJ Sarajevo mjesto i za platne sisteme

Unovom objektu Centralne banke BiH (CBBiH), predviđenom za smještaj Glavne jedinice Sarajevo, mjesto će naći i Odjeljenje za platne sisteme. Nakon razmatranja više varijanti za izmjешtanje nekih drugih organizacijskih dijelova, zaključeno je da je prostor najprikladnije iskoristiti za smještaj platnih sistema - RTGS-a i žiroklinga. Za to postoji više razloga. Površinom i razmještanjem prostorija, slobodni dio novog objekta je najviše odgovara zahtjevima ovog odjeljenja. U prostor trebaju biti smješteni zaposleni u četiri službe: Službe RTGS-a, Službe žiroklinga, Službe za razvoj platnih sistema i Službe za IT podršku. Prema postojećem razmještanju, serveri za žirokling su na zadnjem spratu zgrade CBBiH, što sa stanovišta sigurnosti nije dobro rješenje, jer bi, u slučaju požara, evakuacija ili zaštita opreme bili otežani. Od ranije se razmišlja o njihovom preseljenju u niže spratne dijelove zgrade. U objektu u ulici Mehmeda Spahie, gdje će biti smještena GJ Sarajevo, serveri platnog prometa nalaziće se na prvom spratu, u zasebnoj i prostoriji prilagođenoj za te potrebe. Priroda poslova u Glavnoj jedinici i u Odjeljenju platnih sistema zahtijeva visok stepen fizičke zaštite od prisustva nepozvanih osoba. Ovakvim smještanjem u jedan objekat to će biti lakše osigurati, a da drugi organizacioni dijelovi CBBiH ne trpe slična opterećenja. Ove dvije poslovne cjeline, međutim, biće zasebno sigurnosno tretirane unutar novog objekta. Zbog specifičnih tehničkih zahtjeva i upotrebe najsavremenije informacione tehnike, priprema prostorija za smještaj Odjeljenja za platne sisteme iziskivaće izjednake izmjene u projektu nove zgrade. Ove izmjene će se odnositi na telekomunikacijsku (računarska i telefonska mreža) i elektroenergetsku infrastrukturu. Veliki napor moraće biti uloženi i u procesu izmjешtanja računarske opreme, budući da se radi o serverima velikih gabarita koji iziskuju poseban režim transporta. Za novu zgradu biće nabavljena i nova telefonska centrala. Obzirom na mrežne karakteristike poslova platnih sistema i mrežne konekcije glavnih jedinica sa Glavnim uredom, razmatra se mogućnost i opravdanost nabavke nove vrste telefonske centrale, takozvane VoIP računarske centrale. Naime, mrežne veze između servera u platnim sistemima u Sarajevu i glavnim jedinicama u Mostaru, Banjoj Luci i Sarajevu odvijaju se preko iznajmljenih linija BH Telekoma. Nove VoIP telefonske centrale koriste postojeće resurse iznajmljenih linija, čime se smanjuju troškovi za iznos telefonskih poziva.

VIJESTI IZ GLAVNIH JEDINICA I FILIJALA

GJ MOSTAR

Hypo Alpe-Adra-Bank d.d. Mostar uputila je dopis Glavnoj jedinici Mostar u kojem je navela da postoji zainteresiranost ino-banaka, sa sjedištem u Hrvatskoj, Sloveniji i Austriji za sklapanje ugovora za banku-agenta za rad sa gotovinom KM, koja bi bila prodavana ino-bankama za potrebe njihovih mjenjačnica. U Mostaru je 22. maja/svibnja otvorena poslovnička HVB Banke BiH, a svečanom otvaranju je prisustvovala direktorica GJ Mostar **Anka Musa**. U aprilu/travnju 2003. godine na nivou GJ Mostar obrađeno je 117.631 transakcija, od čega 115.543 transakcija žirokliringa i 2.088 transakcija RTGS-a. CBBiH raspisala je tender za kupovinu poslovne zgrade u Mostaru, za potrebe smještaja GJ Mostar. Komisija za izbor najpovoljnije ponude je razgledala lokacije poslovnih prostora ponudenih tenderom.

GJ SARAJEVO

Aktivnosti Glavne jedinice Sarajevo u maju/svibnju bile su usmjerene na Odluku o utvrđivanju i održavanju obavezne rezerve, čija će primjena početi 1. juna/lipnja 2003. godine, na razgovore sa bankama o ovom pitanju i na praćenje mogućnosti ispunjenja obavezne rezerve. Pokrenuta je incijativa za izmjenu postojećeg softvera u dijelu obračuna obavezne rezerve, a dok to ne bude izvršeno, biće korišten stari sistem. Predstavnici GJ Sarajevo učestvovali su u pripremi novog Uputstva o aktivnostima na računu rezervi banaka u slučaju statusnih promjena banaka, čija će primjena početi uskoro. Adaptacija

POTPISAN MEMORANDUM O SARADNJI I RAZMJENI INFORMACIJA

Guverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl**, direktor Agencije za bankarstvo Federacije BiH **Zlatko Barš** i vršilac dužnosti direktora Agencije za bankarstvo Republike Srpske **Dušanka Novaković** potpisali su 22. maja/svibnja 2003. godine Memorandum o saradnji i razmjeni informacija. Saradnja obuhvata postupke i nadležnosti CBBiH i agenciju za bankarstvo u pitanjima stanja u bankarskom sektoru, održavanja obavezne rezerve i mjera za slučaj neispunjena obavezne rezerve, te obaveza u slučaju da banke zadržavaju naloge za plaćanje. Prema danas potpisanim memorandumu, agencije za bankarstvo dostavljajuće podatke o statusnim promjenama banaka odmah po nastanku promjene, uvođenju mjera privremene uprave, organima banke i menadžmentu i nastalim promjenama, pod-

novog poslovnog prostora za potrebe GJ Sarajevo trebala bi početi 1. juna/lipnja nakon potpisivanja ugovora sa glavnim izvodacima i pribavljanja potrebne tehničke dokumentacije.

GBRS BANJA LUKA

U maju/svibnju, Zepter Komerc banka AD uključena je u sistem osiguranja depozita. Nakon VB banke, Zepter Komerc banka je druga banka iz Republike Srpske koja je osigurala depozite kod Agencije za osiguranje depozita BiH. Ured glavnog kontrolora izvršio je kontrolu rada trezorske službe, pri čemu su evidentirani svi problemi sa kojima se trezorska služba suočava u redovnom izvršavanju poslova i zadatka. U trezoru je i dalje prisutan veliki priliv gotovog novca od komercijalnih banaka (dnevni priliv oko 155.000 komada novčanica), te su, radi ažurnosti, svi radnici maksimalno angažirani. Istovremeno, počela je izrada novih internih procedura o svim aspektima rada trezorske službe.

FILIJALA BRCKO

Guverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl** posjetio je Brčko Distrikta BiH, gdje je 20. maja/svibnja održao sastanak sa supervisorom za Brčko **Henry Clarkom**, njegovim zamjenikom **Gerhardom Sontheimom** i gradonačelnikom Brčko Distrikta **Sinišom Kisićem**. Dan kasnije, 21. maja/svibnja guverner je održao sastanak sa predstvincima banaka Brčko Distrikta BiH, a u

nesenim zahtjevima za izdavanje bankarskih dozvola odmah po podnošenju zahtjeva, tromjesečnu i godišnju informaciju o poslovanju bankarskog sektora. Agencija za bankarstvo dostavljaće i određene podatke o poslovanju pojedinih banaka koji su CBBiH potrebni radi otklanjanja negativnih posljedica u finansijskom sistemu, pod uslovom da traženi podaci nisu poslovna tajna tih banaka. Agencijama za bankarstvo, CBBiH dostavljaće podatke o održavanju obavezne rezerve pojedinih banaka za svaki obračunski period odmah po završetku perioda, mjesечni bilans stanja banaka prema metodologiji Medunarodnog monetarnog fonda, mjesечne izvještaje o obimu platnih transakcija po bankama i ukupno, publikacije CBBiH i druge podatke na zahtjev agencija za bankarstvo, pod uslovom da nisu poslovna tajna. CBBiH će, također, obavještavati agencije za bankarstvo o mjerama koje je preduzela zbog neodržavanja obavezne rezerve. CBBiH i agencije za bankarstvo dužne su razmjenjivati i informacije o bankama koje zadržavaju platne naloge, a saradivaće i kada je riječ o pitanjima koja proističu iz Zakona o bankama Brčko Distrikta BiH. Memorandum stupa na snagu danas.

NOVE INICIJATIVE CBBiH O OBJAVLJIVANJU STATISTIKE

Guverner Centralne banke BiH (CBBH) **Peter Nicholl** najavio je 19. maja/svibnja 2003. godine da će CBBiH od utorka, 20. maja/svibnja

prostorijama Filijale CBBiH Brčko održana je sjednica Upravnog vijeća CBBiH. Rukovodilac Filijale **Mirzeta Arnautović** prisustvovala je 8.maja/svibnja sastanku koji je guverner Nicholl održao sa rukovodiocima glavnih jedinica i filijala CBBiH. Također je prisustvovala i sastancima Komisije CBBiH za obradu zahtjeva za dodjelu stambenih kredita. Tokom maja/svibnja obavljeni su redovni poslovi. Od 1. do 27. maja/svibnja ulaz KM bio je manji za 14,13 posto u odnosu na isti period u aprilu/travnju 2003. godine. Broj transakcija eura bio je za 5,66 posto manji u odnosu na prethodni mjesec.

FILIJALA PALE

Tokom maja/svibnja Filijala Pale i dalje je bilježila povećanje prosječnog broja dnevnih prodaja KM u odnosu na protekla dva mjeseca. Povećanje je iznosilo 14 posto u odnosu na april/travanj, tokom kojeg je zabilježeno povećanje za deset posto u odnosu na mart/čočak. Prosječan broj dnevnih transakcija kupovine KM smanjen je za 12 posto u maju/svibnju u odnosu na april/travanj. Pozitivan saldo između kupovine i prodaje KM povećan je za 1,4 posto. Aktivnosti banaka koje vodi Filijala Pale u pogledu trezorskih poslova u ovom mjesecu smanjene su u odnosu na prethodne mjesecce. Tako je prosječan broj dnevnih pologa u trezore CBBiH manji za 23 posto, a prosječan broj dnevnih isplata iz trezora za 16 posto. Depoziti banaka ostali su na nivou prethodnog mjeseca. Stanja na računima povećana su za 17 posto, dok je gotovina u trezorima ostala na nivou prethodnog mjeseca.

ja 2003. godine početi objavljivati dva nova naslova na web stranici CBBiH (www.cbbh.ba). Prvo, na raspolaganju će biti kalendar publikacija koje će biti objavljene, a naznačavaće očekivane datume objavljanja publikacija mjesечne monetarne statistike i statistike drugih financijskih sektora, te kvartalnu statistiku platnog bilansa. To će pomoći korisnicima statistike da unaprijed znaju datume budućih publikacija za koje su, eventualno, zainteresirani. Guverner Nicholl je napomenuo da je objavljanje kalendara budućih publikacija u skladu sa preporukama Medunarodnog monetarnog fonda (MMF). Ovo će biti prvi put u BiH da se kalendar budućih publikacija objavljuje za neku službenu statistiku. Druga inicijativa koju je najavio guverner CBBiH je da će od 20. maja/svibnja 2003. godine CBBiH na svojoj stranici objavljivati vremenske serije detaljne monetarne i druge raspoložive financijske statistike, unazad od augusta/kolovoza 1997. godine. Na ovaj način, korisnicima će biti lakše da dođu do detaljnijih podataka za prošle periode. Mjesечni monetarni i srodnici financijski podaci će u buduću biti objavljivani na web stranici CBBiH odmah nakon što postanu dostupni, a neće se, kao što je to bio slučaj u prošlosti, čekati na publikovanje sljedećeg Biltena. Ovim će biti omogućena ranija dostupnost mjesечnih statističkih podataka, što će biti od koristi za korisnike. Prema riječima guvernera Nicholla, ove inicijative, koje se odnose na objavljanje statistike, u skladu su sa praksama vodećih svjetskih centralnih banaka i odražavaju stalne napore CBBiH da poboljša i proširi svoje statističke usluge za korisnike.

Dva nova službenika

Umaju/svibnju 2003. godine Centralna banka BiH (CBBiH) uposlila je dva nova službenika. **Alma Poplata** primljena 12. maja/svibnja u radni odnos na neodređeno vrijeme na radno mjesto ekonomiste I u Službi za domaće platne transakcije Centralne banke Odjeljenja za bankarstvo. Drugi uposlenik je **Rusmir Burek**, koji je primljen u radni odnos na određeno vrijeme u trajanju od godinu dana, od 12. maja/svibnja 2003. godine do 11. maja/svibnja 2004. godine, na radno mjesto čuvara u Službi za fizičku sigurnost

EDUKACIJA

Seminari za informatičare, administrativne pomoćnike, računovode...

Itokom maja/svibnja, službenici Centralne banke BiH (CBBiH) prisustvovali su seminarima kako bi se usavršili i stekli nova iskustva u oblastima kojima se bave. Ekonomski analitičar u Odjelu za ekonomska istraživanja i statistiku Centralnog ureda CBBiH **Damir Čosić** prisustvovao je seminaru "Struktura finansijskog tržišta". Seminar je, u organizaciji Banke Engleske, održan od 6. do 9. maja/svibnja u Londonu. Stručnjak za baze podataka II u Službi za programiranje i razvoj aplikacija u Odjeljenju za informacionu tehnologiju **Nermana Fejzić** i programer u Službi za programiranje i razvoj aplikacija u Odjeljenju za informacionu tehnologiju **Sanida Selimbegović** pohađale su seminar koji je od 5. do 9. maja/svibnja u Sarajevu organizirao "Oracle" Sarajevo. Naziv seminara bio je "09 IPLS ORACLE 9 i razvoj aplikacija u PL/ SQL". Administrativni službenik u Uredu guvernera **Enisa Serdarević**, administrativni pomoćnik viceguvernera u Uredu viceguvernera **Sanela Mahmutović**, administrativni pomoćnik u Službi za računovodstvo, opće i administrativne poslove Glavne banke Republike Srpske (BRS) CBBiH **Milena Jokić** i službenik za opće poslove u Službi za računovodstvo, opće i administrativne poslove CBBiH Glavna jedinica Mostar **Biljana Knezović** prisustvovali su seminaru za poslovne tajnice. Seminar je održan od 13. do 17. maja u Supetru na Braču, a organizator je bio Andragoški centar iz Zagreba. Viceguverner nadležan

Odjeljenja za sigurnost. Želimo im iskrenu dobrodošlicu u kolektiv. Novo Cicović je od 1. maja/svibnja 2003. godine raspoređen na radno mjesto koordinatora Odjeljenja za monitoring i analize u Odjelu za bankovne usluge Centralnog ureda. CBBiH trenutno ima 253 uposlena službenika, od kojih je 251 u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a dva službenika su u radnom odnosu na određeno vrijeme. Od 251 službenika na neodređeno vrijeme, jedan službenik - pripravnik, nalazi se na neplaćenom odsustvu.

Susreti bankara BiH

U organizaciji Centralne banke BiH (CBBiH) u Neumu će od 13. do 15. juna/lipnja biti održani "Susreti bankara BiH". Učešće na ovoj mani-

festaciji, koja će se sastojati od sportskog i radnog dijela, prijavilo je 18 komercijalnih banaka u BiH, agencije za bankarstvo Federacije BiH i Republike Srpske i Agencija za osiguranje depozita BiH. Okvirnim planom, predviđeno je takmičenje u četiri sportske discipline - odbojka, šah, stoni tenis i mali nogomet, od kojih će u dvije, odbojka i stoni tenis, učestvovati i žene. Ekipu CBBiH pripremaće **Suad Hadžiahmetović** (šah), **Zaim Đoko** (odbojka za muškarce), **Sanja Markotić** (odbojka za žene), **Senad Mešić** (stoni tenis za muškarce), **Danica Lučić** (stoni tenis za žene), **Senad Hadžiahmetović** (mali nogomet). U okviru "Susreta bankara BiH" biće održan i okrugli sto, što će predstavljati radni dio manifestacije. Okrugli sto je planiran za subotu, 14. juna/lipnja u hotelu "Sunce", a tema je "Primjena odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi". Moderator ovog dijela programa biće viceguverner CBBiH **Dragan Kovačević**. Na prošlogodišnjim bankarskim sportskim igrama, koje su također održane u Neumu, učesnici CBBiH osvojili su prva mjesta u šahu i streštaštvu, dok su druga mjesta osvojile muška i ženska odbojkaška, te nogometna ekipa.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 30. aprila/travnja 2003.
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtjeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 30.aprila/travnja su:

Na dan 30. aprila/travnja Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazilazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM) za 138.383.391 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koji se drže kod ino-banaka.

Bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u EUR i ostale valute.

Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (1.747.453.360 KM) i rezervne depozite rezidentnih banaka (257.133.052 KM).

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital i rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta/kolovoza 1997.

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka iskazuje u bilansu stanja MMF-ove račune 1 i 2 kao stranu pasivu, i čuva vrijednosne papire Vlade Bosne i Hercegovine vezane za članstvo. Istovremeno djelujući i kao fiskalni agent u ime Vlade u njenim odnosima sa MMF-om, Banka evidentira sredstva i obaveze Vlade vezane za članstvo na povjerilačkim računima odvojenim od bilansa stanja.

Konsolidacijom svih računa vezanim za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u izračunava se obaveza kao neto članska pozicija od 222.792.597 KM.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija, kao i devizne račune državnih institucija i agencija za koje Banka djeluje kao agent. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CB BiH, oni nisu uključeni u gore navedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 226.543.451 KM.

Dalji upiti koji se tiču Mjesečnog bilansa stanja mogu se uputiti Odjelu za administraciju i finansije, Odjeljenje za računovodstvo u Sarajevu na tel. (33) 27 81 19, fax. (33) 27 82 94. Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 27 81 23, fax. (33) 27 82 96.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 30. aprila/travnja 2003.
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	EUR	Ostale valute
1	Devizna aktiva	2.165.329.193	2.161.098.305	4.230.888
1.1	Gotovina	34.594.925	34.559.657	35.268
1.2	Kratkoročni depoziti	2.127.653.559	2.126.538.648	1.114.911
1.3	SDR u MMF-u	3.080.709	0	3.080.709
2	Ostala aktiva	65.038.749		
UKUPNA AKTIVA (1 + 2)		2.230.367.942		

PASIVA		Ukupan iznos
3	Monetarna pasiva	2.025.861.284
3.1	Valuta u opticaju	1.747.453.360
3.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	257.133.052
3.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	21.274.872
4	Obaveze prema nerezidentima	1.084.518
5	Ostala pasiva	9.347.904
6	Kapital i rezerve	194.074.236
UKUPNA PASIVA (3+4+5+6)		2.230.367.942

Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 3 - 4)	138.383.391
--	-------------

P.W. Nicholl
Guverner

Sarajevo (datum) 23.05.2003.

Jasmina Halilbegović
Glavni kontrolor